

PÄIVÄSTÄ TOISEEN

Talonpoikaimuseon päärakennus on vanha hirsinen maalaistalo. Pentti Siivonen kävelee pihalla kuin isäntä konsanaan.

Hirsiseinät kätkevät sisäänsä palan talonpoikaiselämää

Uudenkaupungin Kalannissa voi tällä viikolla tutustua 1800-luvun maalaistaloon ja sen pihapiiriin. Ainutlaatuinen museo on avoinna vain yhden viikon joka toinen vuosi.

UUSIKAUPUNKI (MT)
Tammiston kylässä Uudenkaupungin Kalannissa on harvinainen nähtävyys, seitsemäntoistarakennuksinen talonpoikaismuseo. Kun museon pihapiiriin astuu, voisi kuvitella tulleen 1800-luvulle.
”Mattilan Talonpoikaimuseo on lajissaan jopa maailman suurin”, museon vaimonsa **Annen** kanssa omistava **Pentti Siivonen** kertoo.
”Täällä on vähintään 5000 esinettä. Ne ovat kaikki minun ja vaimoni, kuten rakennuksetkin. Tämä on meidän yhteinen rakkautemme.”
Rakennus on ollut Siivosen isovanhempien, joilta hän osti sen vuonna 1976.
Museon seitsemästätoista rakennuksesta neljätoista on siirretty alueelle pääasiassa Vakka-Suomesta. Esineetkin ovat Vakka- ja Varsinais-Suomesta. Siivokset ovat keränneet niitä 35 vuotta.
”Kun ostimme tilan, esineistöä ei ollut. Kaikki on hankittu niin huutokaupoista, antiikkiliikkeistä ja -messuilta kuin yksityisiltä keräilijöiltäkin”, Siivonen kertoo.

Suomen suurimmat kokoelmat
Museon esineet ovat suurelta osin käyttötavaraa. Kokoelmista löytyy niin työkaluja, astioitakin kuin huonekalujakin.
”Olemme luetteloineet liki jokaisen esineen. Useimmista on tiedossa käyttöajankohta ja -paikka sekä mahdollisesti tekijä”, Anne Siivonen sanoo.
Museon rakennuksissa ei kuitenkaan ole museomaisia lappuja, jotka kertoisivat esineistä.
”Emme ole laittaneet lappuja, koska olemme halunneet pitää paikan kodinomaisena. Vas-taamme kuitenkin mielellämme

Eino Lehto ja Eija Raitanen tekevät vihtoja talonpoikaimuseon pihapiirissä huomenna tors-taina.

kysymyksiin.”
Siivosten kokoelmiin kuuluvat Suomen suurimmat kupariesine- ja juustomuuttikokoelmat. Lisäksi tänä kesänä museossa voi käydä ihastele-massa vanhoja Arabian astioita. Sekin kokoelma on kokonaan Siivosten.

Museon henki kansissa
Mattilan Talonpoikaimuseosta on aivan äskettäin ilmestynyt kirja, Talonpoikaiskoti. Kirjan ovat kirjoittaneet **Wenzel Hagelstam** ja **Matti Jussila**.
”Kirjan idea on ollut laittaa kansiin se, minkä katsoja voi

nähdä täällä museossa”, Jussila kertoo.
”Se on tarkoitettu sekä sellai-sille, jotka eivät pääse käymään täällä, että sellaisille, jotka halua-vat muistella käyntiään.”
Museo ei ole säännöllisesti avoinna. Ensimmäisen kerran yleisö pääsi ihastelemaan sitä

Matti Jussila (vas.) sekä Pentti ja Anne Siivonen ovat tehneet yhteistyötä, jotta Talonpoikaiskoti-kirja on saatu valmiiksi.

Tänä kesänä museossa on näytteillä 150–200 esineen kokoe-lma Arabian astioita.

vuonna 2001. Sen jälkeen se on ollut avoinna yhteensä kuusi viikkoa, viikon joka toinen vuosi.
”Aukioloviikkojen aikana täällä on käynyt 10 000 ihmis-tä. Se on aika hyvin tällaisessa syrjäkylässä”, Pentti Siivonen miettii.

ANNIINA KESO

KARI SALONEN

HEVOSELÄMÄÄ

Timo-hevonen

Näin tienhaarassa, että meil-lä oli käyty. Kuorma-auton renkaan painanteet näkyivät tuoreessa lumessa. Jo edelli-siltana oli puhuttu, että tänään se tapahtuisi. Olisin halunnut jäädä pois koulusta, mutta en saanut lupaa. Koko päivän minä sitä kuitenkin mietin. Talli olisi tyhjä ja jokainen päivä olisi eri-lainen kuin ennen.

Tottuminen elämään ilman hevosta oli vaikeaa. Talvisai-kaan iltojen viimeinen askare oli ollut tallissa käynti. Talli-reissun jälkeen ovi lukittiin ja asetuttiin nukkumatiloiille. Isä istui lampun alla korjailemassa valjaita. Tupaan tuli tuttu tallin ja valjaiden tuoksu, joka teki turvallisen olon.

Isää odoteltiin hämärän ai-koihin takaisin metsästä. Reen jalasten kitinä lumessa kertoi, että kaikki oli hyvin. Päivä oli pulkassa eikä metsässä ollut sattunut haaveireita. Taas oltiin päivää lähempänä tukkutilää.

Juoksimme portaille katso-maan, kun isä riisui Timon. Hän päästi hevosen vapaaksi, jolloin se painautui lumeen piehta-roimaan. Ylös noustessaan se ravisti itsensä puhtaaksi. Isä harjasi loput lumet ja pyyhki säkkikankaalla hien kupeilta ja kaulalta. Vielä ennen talliin vientiä kaviot puhdistettiin, lumitierat irrotettiin ja kengät tarkistettiin.

Timon hännän huiskahdet-tua navettaladon oviaukossa kuului vielä hetken kavioiden kopse tallineteisen lattiasta. Tiedettiin, että tallissa Timo sai sangollisen haaleaa vettä, apeta ja kahmalollisen tuoksuvaa heinää. Pilttuussa sillä oli ma-kuualusena tuoreita pienittyjä kuusenhavuja.

Aamulla herättyäni kipaisin kiireesti tupaan, missä isä val-misteli metsätöihin lähtöä. Ti-molle pilkottiin leipää evääksi. Oli mukava lähteä kouluun tal-visessa aamuhämärässä, seurat-reen jälkeä ja sovittaa askelia Timon kavionjälkiin.

Isä kohteli hevostaan hyvin. Ei voinut kuvitellakaan, että hän olisi lyönyt ohjasperillä tai noitunut hevoselleen. Timo ei edes tarvinnut komentamista. Se oli säyseä ja hyväkäyttökinen ruuna.

Kesät Timo vietti ulkosalla.

Kun ei tehty töitä pellolla tai metsässä, se oleskeli metsälai-tumella. Joskus isä meni aito-viereen ja vihelsi hiljaa. Kohta kuului tuttu hörähdys ja Timo ilmestyi kuusikosta. Välillä Ti-mo tuotiin pihamaalle, missä se hoiti nurmikon hamuten suu-hunsa sen, mitä lasten temmel-lyksestä oli jäänyt liian pitkäksi.

Timoa valjastettiin monen-laisten ajopelien eteen työn tarkoituksen ja vuodenajan mukaan. Jokainen väline vaati oman taitonsa sekä isännältä että hevoselta. Työ sujui sitä pa-remmin mitä paremmin isäntä ja hevonen tunsivat toisensa.

Kirkonkylämatkat tehtiin tietenkin hevosella. Kärryillä oli hyvä tuoda kirkolta isom-matkin ostokset. Talvisin Timo valjastettiin reslan eli laitareen eteen. Rekeen laitettiin heiniä, rekivaate ja peitoksi lammashkainen rekipeitto. Reessä oli lämmin, heinät tuoksuivat ja jalakset kitisivät lumessa.

Timo oli tullut taloon, kun isäni palasi kotiin viiden so-tavuoden jälkeen. Elannon raapiminen muutaman heh-taarin kivisistä pelloista vaati hevosta. Rahaa ei juuri ollut, mutta äidilläni, joka oli ollut töissä osuuskaupan tiskillä, oli vähän säästöjä hevoskaupan rahoittamiseen. Metsätöissäkin hevonen oli välttämätön.

Timon jälkeen meille tuli vielä Urho, komea ruuna, joka sek in teki työt ja totteli isän ohjausta. Mutta samaa sijaa mikä Timolla on meidän sydä-missämme ja muistoissamme, se ei koskaan saavuttanut. Sen aikakin jäi paljon lyhyemmäksi. Metsätyöt loppuivat ja karja jouduttiin hävittämään, kun isälle aukeni muita töitä. He-vosta ei enää tarvittu niin kuin ennen, joten se myytiin pois. Elämä maaseudulla muuttui työhevosien katoamisen myötä. Vai hävisivätkö hevoset ajan muuttumisen myötä?

MARJATTA MANNINEN
Viitasaari

Cooperin testi kiitotiellä

Finnair ja Finavia järjestivät eri-koisen juoksutempauksen Hels-sinki-Vantaan kolmoskiitotiellä viime torstaina. Tempauksella kerättiin Finnair Plus -pisteitä hyväntekeväisyyteen.
Kiitotiellä järjestetyssä Coo-perin testissä oli mukana Fin-nairin lentäjiä, Finavian henki-löikuntaa sekä viittomakielinen rap-artisti Signmark. Juoksijoita oli 35.
Parhaan tuloksen juoksi Fin-

nairin lentäjä **Antti Röyskö**, 3250 metriä.

Finnair lahjoittaa jokaisesta juostusta metristä yhden pisteen hyväntekeväisyyteen. Pistesaa-lis oli 94 772. Lahjoituskohteen päättävät Finnairin Facebook-fanit. Vaihtoehtoina ovat Elävä Itämeri -säätiö, Lastenklini-koiden kummit, Unicef, Suomen Punainen Risti, Syöpäsäätiö ja Suomen Luonnonsuojeluliitto.

MT

MENOT

Kihveli Soikoon -skifflemu-siikkifestivaali Hankasalmen asemalla 13.–15.7. Soittimina muun muassa saha ja tyhjiä pulloja. Festivaalin ohessa mah-dollisuus matkustaa lättähattu-junalla ja museolinja-autolla. Liput Lippupalvelusta.

Lottopotti-komedia Väinön-talon kesäteatterissa Evijär-vellä. Näytelmä kuvaa pienen maalaiskunnan taistelua elin-voimaisuutensa puolesta. Ensi-ilta sunnuntaina 15.7. klo 15.
Kansainvälinen siirtolaisjuh-la Aisamäen kesäteatterissa Peräseinäjoella maanantaina 16.7.klo 14. Esiintymässä yhdys-valtalainen Amerikan Poijait-puhallinseitsikko. Vapaa pääsy.

Valokuvia Galápagossaarilta Selkämeren sairaalassa Kristii-nankaupungissa. Kuvia myös äskettäin kuolleesta, alalajinsa viimeisestä jättiläiskilpikonnas-ta. Näyttely on esillä 28.7. asti. Avoinna joka päivä 8–20, ma ja to 8–17. Vapaa pääsy.

Suvut
Rautalammin Pakaristen su-kutapaaminen pidetään Rauta-lammin Törmälässä lauantaina 28.7. alkaen klo 12. Ilmoittau-tumiset 15.7. mennessä halli-tuksen jäsenille tai sukuseuran sihteerialle Leena Pakariselle osoitteeseen leena.pakarinen@ppl1.netsoi.fi tai p. 040 517 0397.

MT

RAHAPELIT

Kierros 28

Vihjeemme:	1-s. 64-s.
1 VPS - TPS	1 1 2
2 AC Oulu - Viikingit	1 1 2
3 SJK - KooTeepEe	1 1
4 HIFK - RoPS	2 1 2
5 FC Hlinna - OPS	2 1 2
6 PS Kemi - GBK	x x
7 HauPa - AC Kajaani	2 x 2
8 Santa Claus - KPV	2 2
9 FC YPA - Warkaus JK	x x
10 EIF - GrIFK	2 2
11 EsPa - SalPa	2 1 2
12 KTP - Kuusysi	x x
13 TPV - VIFK	1 1

Peli aika päättyy la 14.7. klo 16.55.

Oikeat tulokset:

Kierros 27
Vakio: 11x 112 x1x 1221
Lotto: 1, 20, 25, 29, 33, 34, 35
Lisänumerot: 3, 27
Lauantai-Jokeri: 3 2 9 4 1 2 0

Toto75:	poissa
1. lähtö:	1 2
2. lähtö:	1 -
3. lähtö:	12 4
4. lähtö:	2 1
5. lähtö:	11 10
6. lähtö:	4 9
7. lähtö:	3 -